

ประโยค ป.ธ. ๔
แปล ไทยเป็นมคธ
สอบ วันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๘

๑. อุบาสกพูดว่า ถ้ากระนั้น พวกเราจักประชุมหุงต้มรวมกันในที่แห่งเดียวกัน ขอทุก ๆ คนจงรวบรวมวัตถุต่างๆ มีน้ำมัน งบ ข้าวสาร เนยใส น้ำอ้อย เป็นต้น ดังนี้ แล้วให้รวม (สิ่งของ) ไว้ในที่แห่งเดียวกัน ๆ ที่นั้น กุฎุมพีผู้หนึ่งให้ผ้ากาสาจะอันนำมา จากแคว้นคันธาระซึ่งมีค่าแสนหนึ่งแก่อุบาสกนั้นแล้ว ลังว่า ถ้าทานวิภูฏิกข์ของท่านยังไม่ เพียงพอไซ้ร้ ท่านพึงจำหน่ายผ้าผืนนี้ให้ครบส่วนที่บกพร่อง ถ้าเพียงพอ ท่านพึงถวาย (ผ้าผืนนี้) แก่ภิกษุรูปที่ท่านปรารธนา ๆ ในกาลนั้น ทานวิภูฏิกข์ทุก ๆ อย่างของอุบาสกนั้น เพียงพอแล้ว อะไร ๆ ชื่อว่าบกพร่องมิได้มีแล้ว ๆ อุบาสกนั้นจึงถามมนุษย์ทั้งหลายว่า ผ้ากาสาจะอันหาค่ามิได้ผืนนี้ อันกุฎุมพีผู้หนึ่งกล่าวอย่างนี้มอบให้ไว้ ทานวิภูฏิกข์ก็มีเหลือ เพื่อแล้ว พวกเราจะถวายผ้ากาสาจะผืนนี้แก่ท่านรูปไหนเล่า ? บางพวกบอกว่า ถวาย แก่พระสารีบุตรเถระ ๆ บางพวกพูดว่า พระเถระมักมาในเวลาข้าวกล้าแก่แล้วก็ไป พระเทวทัตเป็นสหายในกาลมงคลและอวมงคลทั้งหลายของพวกเรา ดำรงอยู่เป็นนิตย์ เหมือนหม้อน้ำ พวกเราจะถวายผ้าผืนนี้แก่ท่าน ๆ แม้เมื่อถ้อยคำเป็นไปหลายทาง พวกที่กล่าวว่ ควรถวายแก่พระเทวทัต ได้มีจำนวนมากกว่า ๆ เมื่อเป็นอย่างนั้น พวกเขาจึงได้ถวายผ้ากาสาจะผืนนั้นแก่พระเทวทัต ๆ พระเทวทัตนั้นตัดผ้าผืนนั้นแล้ว เย็บ ย้อม นุ่งห่มเที่ยวไป ๆ พวกมนุษย์เห็นท่านแล้วจึงพูดว่า ผ้าผืนนี้หาสมควรแก่ พระเทวทัตไม่ ควรแก่พระสารีบุตรเถระ พระเทวทัตนุ่งห่มผ้าอันไม่สมควรแก่ตนเที่ยว ไป ๆ

๒. ในอดีตกาล เมื่อพระเจ้าพรหมทัตครองราชสมบัติในพระนครพาราณสี นายพรานช้างคนหนึ่งชาวพระนครพาราณสีล้มช้างแล้วนำ งา หนึ่ง ใส่ใหญ่และเนื้อสัน มาแล้วขายเลี้ยงชีพ ฯ ครั้งนั้น ช้างหลายพันเชือกเดินหากินอยู่ในป่าแห่งหนึ่ง พบพระ บัจเจกพุทธเจ้าหลายองค์ ตั้งแต่นั้น เมื่อไป หมอบลงด้วยเขาทั้งสองแล้วจบในเวลาไป และมาแล้วจึงผ่านไป ฯ วันหนึ่ง นายพรานช้างเห็นกริยานั้นแล้ว คิดว่า เราล้มช้างเหล่านี้ ได้ยาก ก็ในกาลไปและมา ช้างเหล่านี้ยอมจบพระบัจเจกพุทธเจ้าทั้งหลาย มันเห็นอะไร หนอ? จึงจบ กำหนดได้ว่า เห็นผ้ากาสาვე ดังนี้ แล้วดำริว่า บัดนี้ แม้เราได้ผ้ากาสาเว ย่อมควร จึงลักจีวร (ผืนหนึ่ง) ในบรรดาผ้ากาสาเวทั้งหลายซึ่งวางไว้ที่ริมฝั่ง ของ พระบัจเจกพุทธเจ้าองค์หนึ่งผู้ลงสู่ชาตสระสรงน้ำอยู่ นั่งถือหอกคลุมโปงอยู่ใกล้ทางที่ ช้างเหล่านั้นไปมา ฯ หมู่ช้าง เห็นเขาแล้วจึงจบด้วยสำคัญว่า พระบัจเจกพุทธเจ้า แล้ว ก็ผ่านไป ฯ นายพรานช้างนั้นเอาหอกพุ่งถูกช้างเชือกไปข้างหลังช้างเหล่านั้นทั้งหมด ให้ตายแล้ว ถือเอาส่วนต่าง ๆ มีงาเป็นต้น ฝังส่วนที่เหลือในแผ่นดินแล้วไป ฯ ในกาล ต่อมา พระโพธิสัตว์ ถือบฏิสันธิในกำเนิดช้าง ได้เป็นหัวหน้าช้าง เป็นนายโขลง ฯ ถึง ในกาลนั้น นายพรานช้างนั้น ก็คงทำอยู่อย่างนั้น ฯ

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมงพิกากับ ๑๕ นาที

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๔ แปล ไทยเป็นมคธ

๑. อุปราสโก เตนหิ เอกสุมี จาเน สมาคมํ กตฺวา เอกโต ว ปจิสฺสาม สพฺเพ
 เตลตฺลตตฺนุทฺลสฺปปีผาณิตาทีนึ สมาหฺรธาติ เอกสุมี จาเน สมาหฺราเปสิ ฯ อถสฺส
 เอโก กุฏุมพีโก สตสฺหสฺสคฺคฺชนกํ คณฺชาภาสาวตฺถํ ทตฺวา สเจ เต ทานวฏฺฏํ นป-
 ปโหติ, อิทํ วิสฺสชฺเชตฺวา ยทฺชนํ, ตํ ปุเรยฺยาสิ, สเจ ปโหติ, ยสฺส อิจฺฉสิ, ตสฺส
 ภิกฺขุโน ททฺเยยาสีติ อาห ฯ ตทา ตสฺส สพฺพํ ทานวฏฺฏํ ปโหสิ, กิณฺจึ อุนฺหนาม
 นาโหสิ ฯ โส มนุสฺเส ปุจฺฉิ อิทํ อนคฺคภาสาवं เอเกน กุฏุมพีเกน เอวํ นาม วตฺวา
 ทินฺนํ, ทานวฏฺฏํ อติเรกํ ชาตํ, กสฺสิทํ เทมาติ ฯ เอกจฺเจ สารีปฺตฺตตฺเถรสฺสาติ
 อาหํสุ ฯ เอกจฺเจ เถโร สสฺสปริปากสมเย อาคณฺตฺวา คมนสิโล, เทวทฺโต อมฺหากํ
 มงฺคลามงฺคเลสุ สหาโย อุกมณฺโโก วิย นิจฺจํ ปติฏฺฐิโต, ตสฺสิทํ เทมาติ อาหํสุ ฯ
 สมฺพหฺลิกาย กถายปี เทวทฺตตฺสส ทาทพฺพนฺติ วตฺตารโ พฺหุตรา อหฺลํ ฯ อถ นํ เทว-
 ทตฺตสฺส อหํสุ ฯ โส ตํ ฉินฺหิตฺวา สิพฺพิตฺวา รชิตฺวา นิวาเสตฺวา ปารุปีตฺวา วิจฺรต ฯ
 มนุสฺสา ตํ ทิสฺวา นยิทํ เทวทตฺตสฺส อนฺจฺฉวิกํ, สารีปฺตฺตตฺเถรสฺส อนฺจฺฉวิกํเทว-
 ทตฺโต อตฺตโน อนนฺจฺฉวิกํ นิวาเสตฺวา ปารุปีตฺวา วิจฺรตฺตี วทีสุ ฯ **(ธมฺมปทฺฏจกถาย
 ปจโม ภาโค/หน้า ๗๑)**

๒. อตีเต พาราณสียํ พุรหมทตฺเต รชฺชํ กาเรนฺเต, พาราณสีวาสี เอโก
 หตฺถิมารโก หตฺถี มาเรตฺวา ทนฺเต จ ตเจ จ อนฺตานิ จ ฆนฺมฺสญฺจ อาหริตฺวา
 วิกกิณฺนโต ซีวิตํ กปฺเปสิ ฯ อถเอกสุมี อรณฺเย อนฺกสฺสสา หตฺถี โคจฺรํ คเหตฺวา
 คจฺฉนฺตา ปจฺเจกพฺพุเต ทิสฺวา ตโต ปฏฺจาย คจฺฉมานา คมนาคมนกาเล ชนฺนุเกหิ
 นิปฺติตฺวา วนฺหิตฺวา ปกฺกมณฺติ ฯ เอกทิวสํ หตฺถิมารโก ตํ กิริยํ ทิสฺวา อหํ อิเม
 กิจฺฉเน มาเรมิ อิเม จ คมนาคมนกาเล ปจฺเจกพฺพุเต วนฺทนฺติ, กิณฺนุ โข ทิสฺวา

วนทนตีติ จินเตนโต กาสาวนติ สลลกุเขตฺวา มยาปิ อิทานิ กาสาวํ ลทฺฐํ วมฺภตตีติ
 จินเตตฺวา เอกสฺส ปจฺเจกพุทฺธสฺส ชาตสฺสรํ โอรุญฺห นหายนฺตสฺส ตีเร จปิเตสุ
 กาสาวเวสุ จีวรํ เถเนตฺวา เตสํ หตฺถินํ คมนาคมนมคฺเค สตฺตี คเหตุวา สลีสํ
 ปารูปิตฺวา นีสีหติ ฯ หตฺถิ ตํ ทิสฺวา ปจฺเจกพุทฺโธติ สญฺญาย วนฺทิตฺวา ปกฺกมฺนติ ฯ
 โส เตสํ สพฺพปจฺจโต คจฺจนฺตํ สตฺตียา ปหริตฺวา มาเรตฺวา ทนฺตาทินิ คเหตุวา เสลํ
 ภูมียํ นิชนิตฺวา คจฺจนฺติ ฯ อปรภาเค โโพธิสฺสโต หตฺถิโยนียํ ปฏิสนฺธี คเหตุวา หตฺถิ-
 เชฏฺจโก ยฺยูปติ อโหสิ ฯ ตทาปิ โส ตเถว กโรติ ฯ (ธมฺมปทฺฏจกถาย ปจฺโม ภาโค/
 หน้า ๗๒)